

Obsah

Predhovor	VII
Podakovanie	IX
Autori	XI
Endokrinológia v Československu, Česku a Slovensku (1937 – 2004)	XV
Jazykový kútik	XXVI
1. Kapitoly zo všeobecnej endokrinológie	1
1.1. Nová tvár endokrinológie na prahu storočia (<i>Pavel Langer</i>)	1
1.2. Biosyntéza, sekrécia, transport a metabolizmus hormónov (<i>Ladislav Macho</i>)	7
1.3. Molekulárny mechanizmus účinku hormónov	
1.3.1. Účinky hormónov sprostredkované membránovými receptormi (<i>Elena Šeböková, Daniela Gašperíková, Iwar Klimeš</i>)	16
1.3.2. Účinky hormónov sprostredkované jadrovými receptormi (<i>Július Brtko</i>)	23
1.4. Endokrinný systém a stres (<i>Milan Vigaš</i>)	30
1.5. Autoimunita a endokrinný systém (<i>Milan Buc</i>)	36
1.6. Hormonálne dependentní neoplázie	45
1.6.1. Pohľad klinický (<i>Jan Němec</i>)	45
1.6.2. Pohľady molekulárno genetické (<i>Čestmír Altaner</i>)	47
1.7. Endokrinné disruptory (<i>Pavel Langer</i>)	50
2. Všeobecné princípy diagnostiky endokrinných chorôb	59
2.1. Symptomatológia endokrinných chorôb (<i>Alexander Kreze, st.</i>)	59
2.2. Laboratórne metódy stanovenia hormónov (<i>Miloslava Hučková</i>)	62
2.3. Zobrazovacie vyšetrovacie metódy v endokrinológii	71
2.3.1. Ultrasonografia (<i>Mária Tajtáková</i>)	71
2.3.2. Diagnostické a terapeutické metódy nukleárnej medicíny (<i>Izabela Makaiová</i>)	76
2.4. Génová diagnostika	92
2.4.1. DNA diagnostika (<i>Běla Bendlová, Josef Včelák</i>)	92
2.4.2. Analýza exprese génov ako odpoveď na účinok hormónov (<i>Július Brtko, Josef Thalhamer</i>)	101
3. Hypotalamo-hypofýzový systém	107
3.1. Suprahypotalamové mechanizmy regulácie endokrinných funkcií (<i>Daniela Ježová</i>)	107
3.2. Patofyziológia hypotalamo-hypofýzového systému (<i>Milan Vigaš a Juraj Koška</i>)	117
3.3. Ghrelin (<i>Michal Kršek</i>)	132
3.4. Hypopituitarizmus v detském veku (<i>Jan Lebl, Jiřina Zapletalová</i>)	136
3.5. Hypopituitarizmus u dospelých (<i>Alexander Kreze st.</i>)	144
3.5.1. Laboratórna diagnostika	144
3.5.2. Hypopituitarizmus v dospelom veku	145
3.6. Hyperpituitarizmus v dospelom veku (<i>Alexander Kreze, st.</i>)	153
3.7. Patofyziológia hypotalamo-neurohypofýzového systému (<i>László Kovács, Branislav Lichardus</i>)	158
3.8. Hyperosmotické stavy (<i>László Kovács, Branislav Lichardus</i>)	168
3.9. Hypotonické syndrómy (<i>Ivica Lazúrová</i>)	178
3.10. Epifýza a jej hormón melatonín (<i>Helena Illnerová</i>)	181
4. Štítna žľaza	189
4.1. Patofyziológia štítnej žľazy (<i>Pavel Langer</i>)	189
4.2. Všeobecná etiológia a patogenéza tyreopatií (<i>Pavel Langer</i>)	202
4.3. Laboratórna diagnostika ochorení štítnej žľazy (<i>Pavel Langer</i>)	212
4.4. Eufunkčná struma (<i>Ján Podoba</i>)	219
4.5. Hypotyreózy (<i>Peter Hnilica</i>)	229
4.6. Hypertyreóza (<i>Peter Hnilica</i>)	238
4.7. Endokrinné orbitopatie (<i>Michal Škácha</i>)	255
4.8. Zápal štítnej žľazy (<i>Peter Hnilica</i>)	260
4.9. Nádory štítnej žľazy (<i>Jan Němec, Václav Zamrazil, Pavel Racek, Petr Chytrý, Pavel Langer</i>)	275
4.9.1. Medulárny karcinóm štítnej žľazy a syndrómy MEN (<i>Marta Neradilová (†), Běla Bendlová, Jan Němec</i>)	282
4.10. Karcinogenéza v štítnej žľaze – účasť genetických faktorov (<i>Andrzej Lewiński, Tomasz Ferenc</i>)	285

4.11. Vrožené poruchy štítnej žľazy (<i>Eva Al Taji</i>)	298
5. Prištítné žľazy	311
5.1. Kalcotropní hormony a kalciofosfátový metabolizmus (<i>Jaroslav Blahoš</i>)	311
5.2. Hypoparatyreóza a iné hypokalcemické stavy (<i>Alexander Kreze, ml.</i>)	319
5.3. Hyperparatyreóza a iné hyperkalcemické stavy (<i>Irena Poršová-Dutoit</i>)	326
5.4. Metabolické osteopatie (<i>Juraj Payer</i>)	337
6. Kôra nadobličky	351
6.1. Patofyziológia (<i>Ladislav Macho, Pavel Langer, Alexander Kreze, ml., Luboslav Stárka</i>)	351
6.2. Laboratórna diagnostika ochorení kôry nadobličiek (<i>Alexander Kreze, st.</i>)	360
6.3. Hypofunkcia kôry nadobličiek (<i>Alexander Kreze, st.</i>)	366
6.4. Hyperfunkcia kôry nadobličiek (<i>Alexander Kreze, st.</i>)	373
6.5. Léčba kortikoidy (<i>Jaroslav Blahoš</i>)	393
7. Sympatiko-adrenomedulárny systém	403
7.1. Patofyziológia (<i>Daniela Ježová</i>)	403
7.2. Nádory sympatiko-adrenálneho systému (<i>Ján Langoš, Pavol Blažíček</i>)	412
8. Gonády	423
8.1. Testes	423
8.1.1. Patofyziologie testikulární funkce (<i>Luboslav Stárka</i>)	423
8.1.2. Klinika endokrinných ochorení testes (<i>Alexander Kreze, Sen.</i>)	430
8.1.3. Farmakoterapie androgeny (<i>Luboslav Stárka</i>)	442
8.2. Ovária	450
8.2.1. Patofysiologie ovarii a řízení menstruačního cyklu (<i>David Cibula, Luboslav Stárka</i>)	450
8.2.2. Klinika endokrinných chorôb ovárií (<i>Alexander Kreze, St.</i>)	460
8.2.3. Endokrinológia gravidity (<i>Miroslav Borovský</i>)	474
8.2.4. Otázky umelého oplodnenia (<i>Jozef Váľky</i>)	486
8.2.5. Hormonálna antikoncepcia (<i>Miroslav Borovský</i>)	495
8.2.6. Hormonálna substitučná liečba (<i>Juraj Payer, Miroslav Borovský</i>)	505
9. Obezita	515
9.1. Endokrinológia tukového tkaniva (<i>Elena Šeböková, Iwar Klimeš</i>)	515
9.2. Klinické aspekty obezity (<i>Alexander Kreze st.</i>)	522
10. Dyslipoproteinémie (<i>Lubomíra Fábryová</i>)	529
11. Ateroskleróza (<i>Lubomíra Fábryová</i>)	553
12. Endokrinný pankreas a diabetes mellitus	567
12.1. História, klasifikácia a diagnostika diabetu (<i>Juraj Vozár</i>)	567
12.2. Laboratórne vyšetrenia v diabetológii (<i>Oliver Rácz, Daniela Kuzmová</i>)	577
12.3. Patogenéza diabetes mellitus	587
12.3.1. Patogenéza diabetes mellitus 1. typu (<i>Emil Martinka</i>)	587
12.3.2. Patogeneze a průběh diabetu 2. typu (<i>Terezie Pelikánová</i>)	605
12.3.3. Metabolický syndróm (<i>Iwar Klimeš, Elena Šeböková, Ivan Tkáč</i>)	610
12.3.4. Mody („Maturity Onset Diabetes of the Young“) (<i>Štěpánka Průhová, Jan Lebl</i>)	614
12.3.5. Mitochondriálna DNA a diabetes (<i>Daniela Gašperíková, Elena Šeböková, Iwar Klimeš</i>)	620
12.4. Terapia diabetes mellitus	624
12.4.1. Terapia diabetes mellitus u dospelých (<i>Alexander Kreze, st.</i>)	624
12.4.2. Terapia diabetes mellitus v detskom veku (<i>Jozef Michálek</i>)	637
12.4.3. Transplantace pankreatu a izolovaných Langerhansových ostrůvků (<i>František Saudek</i>)	640
12.4.4. Diabetes – akútne komplikácie (<i>Marián Mokáň</i>)	647
12.5.1. Patogenéza chronických komplikácií (<i>Oliver Rácz, Anna Šípulová</i>)	653
12.5.2. Diabetická retinopatia (<i>Peter Strmeň, Vladimír Krásnik</i>)	661
12.5.3. Diabetická nefropatia (<i>Peter Ponfuch</i>)	668
12.5.4. Diabetická neuropatia (<i>Boris Krahulec</i>)	676
12.5.5. Diabetes mellitus a ateroskleróza (<i>Lubomíra Fábryová</i>)	688
12.5.6. Artérová hypertenzia a diabetes mellitus (<i>Peter Ponfuch</i>)	694
12.5.7. Cieвне ochorenia mozgu (<i>Boris Krahulec</i>)	698
12.5.8. Ochorenia srdca u diabetikov (<i>Boris Krahulec</i>)	701
12.5.9. Ischemická choroba dolných končatín (<i>Boris Krahulec</i>)	708
12.5.10. Diabetická noha (<i>Juraj Vozár</i>)	713
12.6. Osobitné problémy pri diabetes mellitus	717
12.6.1. Diabetik ako chirurgický pacient (<i>Juraj Vozár</i>)	717
12.6.2. Gravidita a diabetes (<i>Eva Tošerová</i>)	719
12.6.3. Diabetes mellitus v detstve a v mladosti (<i>Jozef Michálek</i>)	726
12.6.4. Brittle diabetes (<i>Jozef Michálek</i>)	729
12.6.5. Kožní komplikace a diabetes mellitus (<i>Jindra Perušičová</i>)	733
12.6.6. Špeciálne problémy pri DM v oblasti muskuloskeletálneho systému (<i>Tom Philipp, Jozef Rovenský</i>)	741
12.6.7. Sexuologické problémy diabetika (<i>Ján Vrabec</i>)	745

12.6.8. Špeciálne problémy diabetika (<i>Jozef Michálek</i>)	748
12.6.9. Porucha glukózovej tolerancie a hraničná glykémia nalačno (<i>Juraj Vozár</i>)	750
13. Polyendokrinné syndrómy	753
13.1. Syndrómy mnohonásobnej endokrinnej neoplázie (MEN) (<i>Juraj Hrnčiar</i>)	753
13.2. Autoimunitné polyglandulárne endokrinné syndrómy (<i>Juraj Hrnčiar, Mária Hrnčiarová</i>)	762
14. Difúzna hormonálna tvorba	771
14.1. Endokrinné srdce (<i>Ivica Lazúrová, Branislav Lichardus</i>)	771
14.2. Endokrinný endotel (<i>Ivica Lazúrová</i>)	777
14.3. Hormóny a neurotransmitery tráviaceho traktu (<i>Rudolf Hyrdel</i>)	782
14.4. Endokrinné nádory gastro-entero-pankreatického systému (<i>Rudolf Hyrdel</i>)	797
14.5. Endokrinná oblička	811
14.5.1. Renín-angiotenzínový systém (RAS) (<i>Branislav Lichardus, László Kovács</i>)	811
14.5.2. Uroilatín (<i>Branislav Lichardus, László Kovács</i>)	816
14.5.3. Erytropoetín (<i>Ivica Lazúrová, Branislav Lichardus</i>)	819
14.5.4. Vitamín D (<i>Branislav Lichardus</i>)	821
14.6. Kožné zmeny u endokrinných chorôb (<i>Václav Zamrazil, Luboslav Stárka</i>)	825
15. Paraneoplastické endokrinné syndrómy (<i>Juraj Hrnčiar</i>)	831
16. Endokrinné aspekty rastu a vývoja	841
16.1. Poruchy telesného rastu (<i>Jan Lebl, Hana Krásničanová</i>)	841
16.2. Puberta (<i>Ludmila Košťálová</i>)	848
16.3. Poruchy sexuálnej diferenciácie a determinácie (<i>Lidka Lisá, Luboslav Stárka</i>)	862
17. Emergentné situácie v endokrinológii (<i>Juraj Hrnčiar</i>)	871
18. Endokrinologie popálení a polytraumat (<i>Rajko Doleček</i>)	881
Doslov	895
Register	897